

3.1.1.2 **Geschiedenis in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/037)**

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen komen met voldoende diepgang aan bod in de studie van de historische samenlevingen. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen voldoet, met uitzondering van het beheersingsniveau van het 'werken met bronnen'. De overgrote meerderheid van de leerlingen haalt voldoende tot goede studieresultaten.

Onderwijsaanbod Het eerste leerjaar A start met een uitgebreide initiatie in het historisch referentiekader en het historisch onderzoek. De tijd die daaraan besteed wordt, zet de volledige studie van de Egyptische samenleving op het einde van het schooljaar onder druk. Niettemin maken de leerlingen in beide leerjaren voldoende kennis met de meest kenmerkende feiten en ontwikkelingen uit de betrokken historische periodes. De verschillende domeinen van de socialiteit komen daarbij voldoende geproportioneerd ter sprake. De leerlingen leren de historische gegevens situeren in tijd, ruimte en socialiteit. Het begrippenkader wordt geïntegreerd opgebouwd.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De manier waarop de leerlingen de historische inhouden aanleren, is hoofdzakelijk afgestemd op het beschrijvende en verklarende niveau van het historisch denken. Het aanbod van cognitieve doelstellingen gebeurt op het vereiste beheersingsniveau. De afstemming op de leerplandoelstellingen 'mens en samenleving' voldoet, maar duiding van verbanden, wisselwerking, probleemstelling en actualisering kunnen nog uitgesprokener. Zo is bijvoorbeeld in het tweede leerjaar de geïntegreerde benadering van de studie van de mediterrane wereld niet optimaal uitgewerkt.

Via frequente bronnenverwerking in de leerwerkboeken en multimediapresentaties verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit bronnen te halen. De doelgerichte initiatie in historische kritiek (aanvang eerste leerjaar) wordt in de bronnenanalyse bij de studie van de historische samenlevingen weinig toegepast. Zoek- en verwerkingsopdrachten met toepassing van historische methode komen eveneens zelden voor. Daardoor blijft het beheersingsniveau van het 'werken met bronnen' hoofdzakelijk beperkt tot inhoudsconstructie (inhoudsvragen bij de bronnen).

Uitrusting Alle lessen vinden plaats in klaslokalen die met multimedia en dataprojectie uitgerust zijn. Die worden permanent ingezet voor visuele en structurele ondersteuning van het onderwijs- en leerproces. De leerlingen raadplegen evenwel zelden of nooit naslagwerken (bijvoorbeeld historische atlanten, woordenboeken). Het gebruik van tablets in de lessen kan hieraan tegemoet komen, maar blijft voorlopig beperkt. Voor enkele onderwerpen wordt wel gepaste aanvullende documentatie aangereikt. Bronnenverwerking en -

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

verwerking met gebruik van ICT door de leerlingen komt slechts enkele keren voor. De beschikbaarheid en/of het gebruik van de ICT-infrastructuur is niet optimaal. Over het algemeen draagt geschiedenis te weinig bij tot het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen ICT.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en examens. Dagelijks werk bestaat uit toetsen en enkele taken. De toetsen peilen in hoofdzaak naar de kennis van representatieve historische feiten, begrippen, verklaringen en relaties. De evaluatie van vaardigheden is er veeleer beperkt tot situering in tijd, ruimte en socialiteit. Bronnenverwerking wordt vooral geëvalueerd in de taken. Er zijn echter weinig of geen afspraken over de rol en het gewicht van taken, zelfstandig werk of groepswerk in het geheel van de evaluatiepraktijk. De bronnenverwerking in de taken is ook niet volledig afgestemd op de betrokken leerplandoelstellingen (zie leerplan, rubriek 'werken met bronnen'). Hier en daar zijn taken veeleer bedoeld als zelfstudiepakketten in geval van tijdnood.

De vraagstelling in de examens sluit inhoudelijk goed bij het onderwijs- en leerproces aan. De afstemming op de leerplandoelstellingen voldoet, maar is voor wat het 'werken met bronnen' betreft niet volledig. Kennis- en inzichtvragen overwegen. De ondervraagde inhouden zijn relevant en representatief. De examens bevatten voldoende vragen op basis van verschillende soorten bronnen, met uitzondering van historische kaarten. Daarbij worden hoofdzakelijk inhoudsvragen gesteld met het oog op het weergeven van feiten, kenmerken, verklaringen, voorbeelden, enzovoort. Historische vaardigheden met betrekking tot identificatie van bronnen, toepassing van historische kritiek en onderscheid tussen feit en mening worden onvoldoende geëvalueerd.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Een motiverend klasmanagement, structurele ondersteuning bij het invullen van de leerwerkboeken, duidelijke werkafspraken en leertips zijn onderdelen van een centraal aangestuurde leerbegeleiding.

De leraren hebben voldoende aandacht voor het toegankelijk maken van het vakjargon en het begrippenkader. Enkele taken mikken op begeleid zelfstandig leren, hier en daar met gebruik van correctiesleutels. Het leren toepassen van leerstrategieën gebeurt daarbij weinig uitgesproken (bijvoorbeeld zoek- en selectiestrategieën, leesstrategieën, het gebruik van instructiekaarten of observatieprotocollen, reflectie en zelfevaluatie).

Bij de evaluatie krijgen de leerlingen voldoende instructies over wat van hen verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Er is feedback op de leerprestaties van de leerlingen. Bij tegenvallende resultaten wordt in remediëring voorzien. Hierbij maken de leraren ook gebruik van de richtlijnen en de instrumenten die de werkgroep leren leren op het niveau van de eerste graad aanreikt. In geval van specifieke leerproblemen sluit de leerbegeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

Ondanks de versnipperde opdrachtenverdeling vertoont de leerplanrealisatie een grote mate van gelijkheid. Leerboekgericht werken en frequent overleg over het onderwijs- en leerproces en over de evaluatiepraktijk liggen hier aan de basis. De vakgroep vertoont een grote vak- en schoolbetrokkenheid. De leraren staan open voor kwaliteitsverbetering en professionalisering. De noden op dit vlak zijn vooral de aanpak van de historische vaardigheden en de evaluatie ervan op het vereiste beheersingsniveau.